

**QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ**

Về việc yêu cầu tuyên bố một người bỏ mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN HOÀ VANG - TP ĐÀ NẴNG

Thành phần giải quyết việc dân sự:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Nguyễn Thị Diệp

Thư ký phiên họp: Bà Nguyễn Thị Mỹ Loan - Thư ký Tòa án nhân dân huyện Hòa Vang.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Hòa Vang tham gia phiên họp: Ông Trương Công Hòa - Kiểm sát viên.

Ngày 29 tháng 11 năm 2019 tại trụ sở Tòa án nhân dân huyện Hòa Vang, thành phố Đà Nẵng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 110/2019/TLST-DS ngày 12 tháng 8 năm 2019 về yêu cầu “*Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” theo Quyết định mở phiên họp số 08/2019/QĐ-TA ngày 22 tháng 11 năm 2019 gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- ***Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:*** Bà Nguyễn Thị C, sinh năm 1970; địa chỉ: Thôn Q, xã H, huyện H, thành phố Đà Nẵng; có mặt.

- ***Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:***

1. Ông Nguyễn Hùng A, sinh năm 1962; địa chỉ: Thôn T, xã H, huyện H, thành phố Đà Nẵng; có đơn xin giải quyết vắng mặt.

2. Ông Nguyễn Văn D, sinh năm 1963; địa chỉ: Thôn T, xã H, huyện H, thành phố Đà Nẵng; có mặt.

3. Bà Nguyễn Thị D, sinh năm 1966; địa chỉ: Thôn H, xã Đ, thị xã Đ, tỉnh Quảng Nam; có mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

** Theo Đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự, Văn bản trình bày ý kiến, quá trình tố tụng và tại phiên họp, bà Nguyễn Thị C trình bày:*

Cha mẹ bà là ông Nguyễn H, sinh năm 1933 và bà Lê Thị Q, sinh năm 1931, mất năm 2012. Cha mẹ bà có 04 người con là các ông, bà Nguyễn Hùng A, Nguyễn Văn D, Nguyễn Thị D và bà. Từ năm 2017 đến nay, cha bà là ông Nguyễn H đã có biểu hiện tâm thần, đang điều trị ngoại trú tại Bệnh viện Tâm thần Đà Nẵng; cha bà không thể nhận thức và điều khiển hành vi của mình và có các biểu hiện như ban ngày thường xuyên đi lang thang ngoài đường, gia đình phải đi tìm về, ban đêm không ngủ, bồn chồn đi lại trong nhà, không tự vệ sinh cá nhân được. Tuy nhiên, ngày 07.3.2018, anh bà là ông Nguyễn Hùng A đã chở cha bà đến Văn phòng Công chứng T và lập Văn bản thỏa thuận phân chia di sản thừa kế, số công chứng 644, quyền số 13 TP/CC-SCC/HĐGD với nội dung cha bà đồng ý tặng cho toàn bộ phần

di sản mà ông được hưởng và phần tài sản của ông trong khối tài sản chung của hộ gia đình cho 04 người con. Bà cho rằng cha bà ký văn bản nêu trên trong tình trạng mất năng lực hành vi dân sự, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích của cha bà.

Do đó, bà yêu cầu tuyên bố ông Nguyễn H, sinh năm 1933; trú tại: Thôn T, xã H, huyện H, thành phố Đà Nẵng bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm hiện tại và thời điểm tháng 3.2018.

** Tại Bản trình bày, quá trình tố tụng ông Nguyễn Hùng A trình bày:*

Gia đình ông có 4 anh em là ông Nguyễn Văn D, bà Nguyễn Thị D, bà Nguyễn Thị C và ông; cha ông là Nguyễn H, sinh năm 1933, mẹ ông là Lê Thị Q, sinh năm 1931, mất năm 2012. Khoảng 15 năm trước cha mẹ ông buôn bán, cha ông không thích sống dựa vào các con, sau nhiều lần thuyết phục ông mới nghỉ buôn bán và ở với con. Sức khỏe của cha ông hiện nay ổn định, ông có thể tự chăm sóc cho bản thân và phụ giúp con cháu một số việc. Ở tuổi 86 hiện nay thì thoảng ông bị cao huyết áp, đau xương khớp, suy giảm trí nhớ và các bệnh của người cao tuổi thì đó là quy luật tự nhiên và tất yếu.

Nay bà Nguyễn Thị C yêu cầu Tòa án việc cha ông là Nguyễn H mất năng lực hành vi dân sự thì ông không đồng ý. Vì lúc trẻ cha ông đã lao động, có trách nhiệm lo cho gia đình, con và về già cần phải có sự chăm sóc của gia đình, con cháu để có môi trường sống lành mạnh. Để không làm ảnh hưởng đến sức khỏe, tâm lý, cuộc sống đang ổn định thì con cháu phải chăm sóc chứ không phải yêu cầu giám định sức khỏe, điều đó không còn tính nhân văn, trái đạo đức, truyền thống gia đình và không đúng luật người cao tuổi.

** Tại phiên họp, ông Nguyễn Văn D trình bày:*

Ông thống nhất như lời trình bày của bà Nguyễn Thị C và đề nghị Tòa chấp nhận yêu cầu của bà C tuyên bố cha ông là Nguyễn H, sinh năm 1933 bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm hiện tại và thời điểm tháng 3.2018.

** Tại phiên họp, bà Nguyễn Thị D trình bày:*

Trong quá trình làm giấy tờ thừa kế anh trai bà là ông Nguyễn Hùng A không đứng ra làm giấy tờ mà con của ông Anh là Nguyễn Quốc N làm theo ý đồ của ông Anh. Qua thực tế hoàn toàn không đúng theo gia đình của bố bà là ông H bố đưa ra, thời điểm đó thì cha bà đã mất năng lực hành vi dân sự. Lúc đầu đến Văn phòng công chứng T lập Văn bản thỏa thuận phân chia di sản thừa kế thấy cha bà đã mất năng lực hành vi dân sự. Và tiếp tục ông Nguyễn Quốc N làm không đúng sự thực. Riêng bà là con trong gia đình thấy ý đồ của con ông A quá tham và cuối cùng gây mất đoàn kết gia đình. Vì vậy, bà đề nghị Tòa chấp nhận yêu cầu của bà C tuyên bố cha bà là ông Nguyễn H, sinh năm 1933 bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm hiện tại và thời điểm tháng 3.2018.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Hòa Vang nhận định:

[1] Về tố tụng: Việc dân sự về yêu cầu “*Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” của bà Nguyễn Thị C đối với ông Nguyễn H, sinh năm 1933; trú tại: Thôn T, xã H, huyện H, thành phố Đà Nẵng thuộc thẩm quyền giải quyết của

Tòa án nhân dân huyện Hòa Vang theo quy định tại khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35 và điểm a khoản 21 Điều 40 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về nội dung:

Tại phiên họp người yêu cầu bà Nguyễn Thị C giữ nguyên yêu cầu đề nghị Tòa án tuyên bố ông Nguyễn H bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm hiện tại và thời điểm tháng 3.2018 vì ông có biểu hiện tâm thần với lý do để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của ông trong các giao dịch dân sự.

Xét thấy, tại khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự quy định về mất năng lực hành vi dân sự như sau: *“Khi một người do bị bệnh tâm thần hoặc mắc bệnh khác mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần”*.

Theo yêu cầu của bà Nguyễn Thị C, ngày 06.9.2019 Tòa án nhân dân huyện Hòa Vang đã ra Quyết định trưng cầu giám định số 02/2019/QĐ-TA đối với ông Nguyễn H tại Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Miền Trung với nội dung: “Tình trạng sức khỏe tâm thần của ông Nguyễn Hiến hiện tại như thế nào? Xác định ông Nguyễn Hiến có khả năng nhận thức và điều khiển hành vi của mình tại thời điểm ngày 07.3.2018 và tại thời điểm hiện nay không?”. Kèm theo quyết định trưng cầu Tòa án đã cung cấp các tài liệu, chứng cứ liên quan đến ông Nguyễn H; đồng thời cung cấp các tài liệu, chứng cứ Tòa án thu thập.

Tại Bản kết luận giám định pháp y tâm thần số 1090/KLGD ngày 20.11.2019 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Miền Trung đã kết luận:

- Tại thời điểm ngày 07.3.2018: Không đủ cơ sở để xác định tình trạng bệnh tật của ông Nguyễn H.

- Thời điểm hiện tại:

a. Về y học: Mất trí không biệt định (F03).

b. Về năng lực hành vi dân sự: Mất hoàn toàn năng lực hành vi dân sự.

Do đó, việc bà Nguyễn Thị C yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Nguyễn H bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm tháng 3.2018 là không có cơ sở xác định và bị mất năng lực hành vi dân sự thời điểm có kết luận giám định của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Miền Trung là có cơ sở nên Tòa án chấp nhận một phần yêu cầu của bà Nguyễn Thị C.

[3] Tại phiên họp, đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Hòa Vang, thành phố Đà Nẵng phát biểu ý kiến về việc tuân theo pháp luật tố tụng trong quá trình giải quyết việc dân sự của Thẩm phán, Thư ký Tòa án; việc chấp hành pháp luật của người tham gia tố tụng dân sự kể từ khi thụ lý việc dân sự đến tại thời điểm mở phiên họp đã tuân thủ đúng quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự và đề nghị Tòa án chấp nhận một phần yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của bà Nguyễn Thị C. Tuyên bố ông Nguyễn H mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm có kết luận giám định của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Miền Trung. Đối với thời điểm ngày 07.3.2018 thì không đủ cơ sở để xác định tình trạng bệnh tật của ông Nguyễn H.

Xét thấy đề nghị của đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Hòa Vang là có cơ sở nên được Tòa án chấp nhận.

[4] Về chi phí giám định: Bà Nguyễn Thị C được Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Miền Trung miễn tiền chi phí giám định.

[5] Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự là 300.000 đồng, bà Nguyễn Thị C phải chịu theo quy định của pháp luật.

Từ những nhận định trên;

QUYẾT ĐỊNH

Căn cứ vào Điều 361, 367, 369, 370, 372, 376, 378 Bộ luật Tố tụng dân sự; Điều 22, 47, 48, 49, 53, 57, 59, 136 Bộ luật Dân sự; Căn cứ Điều 36 Luật Giám định tư pháp; khoản 1 Điều 36 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30.12.2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội về án phí, lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận một phần yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của bà Nguyễn Thị C đối với ông Nguyễn H.

Tuyên bố: Ông Nguyễn H bị mất năng lực hành vi dân sự tại thời điểm có kết luận giám định của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Miền Trung (ngày 20.11.2019).

Đối với thời điểm ngày 07.3.2018 thì không đủ cơ sở để xác định năng lực hành vi dân sự của ông Nguyễn H.

2. Về chi phí giám định: Bà Nguyễn Thị C được Trung tâm pháp y tâm thần khu vực Miền Trung miễn tiền chi phí giám định.

3. Về lệ phí: Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự là 300.000 đồng bà Nguyễn Thị C phải chịu, được khấu trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí bà Nguyễn Thị C đã nộp tại biên lai thu số 2454 ngày 08.8.2019 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Hòa Vang, thành phố Đà Nẵng. Bà C đã nộp đủ lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự

4. Người yêu cầu, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan có quyền kháng cáo quyết định này trong hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Riêng người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan ông Nguyễn Hùng A vắng mặt tại phiên họp được quyền kháng cáo trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày niêm yết quyết định.

5. Quyền yêu cầu thi hành án, nghĩa vụ thi hành án, thời hiệu thi hành án theo quy định của Luật Thi hành án dân sự đối với những quyết định được thi hành theo quy định tại Điều 482 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Nơi nhận:

- Các đương sự;
- VKSND huyện Hoà Vang;
- Chi cục THADS huyện Hòa Vang;
- UBND xã Hòa Phước, huyện Hòa Vang;
- Lưu hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Nguyễn Thị Diệp